

عوامل مدیریتی و ساختاری موثر بر کاربری فناوری اطلاعات در سازمانهای دولتی: استان بوشهر

دانشجویان: کامیار رضوی، سحر پورولی، سمیه اصغر نژاد

استاد مرپوطه: دکتر محمد احمدی بافنده

درس: تاثیر فناوری اطلاعات بر سازمان و مدیریت

مقدمه

▶ امروزه فناوری اطلاعات همه کارکردها را در تمام سطوح سازمانی و اجتماعی تحت تاثیر قرار داده و موجب تغییرات اساسی در همه ابعاد زندگی به ویژه کسب و کار شده است. به طور کلی سازمانها با استفاده از فناوری اطلاعات به دنبال ایجاد ارزش افزوده بیشتر، جلب بیشتر رضایت مشتری و شهروندان و ارتقای بهره وری و کارایی سازمانی هستند و با توجه به آثار شگرف و انکارناپذیر فناوری اطلاعات بر سازمانها، امروزه به کارگیری آن به امری ضروری و اجتناب ناپذیر تبدیل شده است.

سایان مسئله

- ▶ عوامل متعددی به عنوان عوامل تاثیرگذار بر کاربری فناوری اطلاعات شناسایی شده است که در این میان به مهارت مدیر ارشد سازمان، کیفیت نیروی انسانی، اندازه سازمان، عوامل فرهنگی، گرایشهای جهانی، ویژگی کارآفرین می توان اشاره کرد.
- ▶ در مطالعات گذشته تاثیر حمایت مدیر ارشد سازمان و ارتباط بین میزان حمایت مدیران سازمان و سطح مهارت فناوری اطلاعات آنان بررسی نشده است و بین مهارت مدیر ارشد سازمان، مدیر ارشد فناوری اطلاعات و تاثیر آن بر میزان کاربری فناوری اطلاعات، تفکیکی صورت نگرفته است. در این صورت به نظرمی رسد بررسی تفکیکی هر یک از این عوامل ضروری است.
- ▶ علاوه بر این، بررسی تاثیر عوامل ساختاری نیز بر میزان کاربری فناوری اطلاعات ضروری است. پیچیدگیها، محدودیتها و فرایند طولانی اصلاحات ساختاری در نظام اداری دولتی کشور نیز تاثیر این عامل را تقویت کرده و بر ضرورت توجه به آن تاکید می کند.

اهمیت موضوع:

▶ امروز استفاده و به کارگیری فناوری اطلاعات در سازمانها به امری ضروری و اجتناب ناپذیر تبدیل شده است. انتظارات عمومی شهروندان ارتقای بهره وری سازمانی، کاهش هزینه های اداری، شفاف سازی، تامین رضایت مردم ، ارائه خدمات مطلوب به شهروندان و افزایش سرعت ارائه خدمات اهمیت موضوع را برای سازمانهای دولتی دو چندان کرده است.

مروری بر ادبیات تحقیق:

- ▶ فناوری اطلاعات:
- ▶ در یک رویکرد ابزاری به هر آنچه که موجب جمع آوری ، گردش ، پردازش و تبادل اطلاعات و پیامها بدون محدودیتهای مکانی و زمانی می شود ، فناوری اطلاعات گفته می شود.
- ▶ فناوری اطلاعات به ابزار و روشهایی اطلاق می شود که به نحوی اطلاعات را در شکلهای مختلف (صدا، تصویر، متن) جمع آوری، ذخیره ، بازیابی ، پردازش و توزیع می کنند.
- ▶ با یک رویکرد راهبردی ، فناوری اطلاعات یک استراتژی، اندیشه، فکرو ابزار درحوزه انسان همراه با نوآوری است.

مروری بر ادبیات تحقیق - ادامه

- ▶ تحت تاثیر و نفوذ فناوری اطلاعات ، جامعه کنونی در یک نقطه چرخشی از یک جامعه صنعتی به یک جامعه اطلاعاتی می‌باشد. با وجود تفاوت‌های اساسی میان کشورهای مختلف ، هیچ کشوری از تغییراتی که در نتیجه توسعه فناوری اطلاعات رخ خواهد داد، مصون نخواهد ماند.
- ▶ انگیزه‌ها و دلایل به کار گیری فناوری اطلاعات برای سازمانها ، شرکتهای و کشورها می‌تواند متفاوت باشد و به همین ترتیب عوامل مختلفی نیز ممکن است بر فرایند به کار گیری و نفوذ فناوری اطلاعات در سازمانها و کشورها تاثیر گذار باشند.

عوامل توسعه و به کارگیری فناوری اطلاعات در سازمانها

- ▶ سازمانها و موسسات به شکل‌های مختلفی از فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند. برخی برای نگارش و پردازش کلمات و برقراری ارتباط بین واحدها از فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.
- ▶ در برخی از سازمانها فناوری اطلاعات بخشی اساسی از محصول و یا خدماتی است که به مشتری ارائه می‌شود. بنابراین فناوری اطلاعات به طور گسترده ای برای اهداف مدیریتی، ارتباطات درون و بیرون سازمانی و توسعه سریع محصول استفاده می‌شود.
- ▶ به اعتقاد محققان مهارت‌های مدیریتی و کارآفرینی کلید استفاده موثر از فناوری اطلاعات است.
- ▶ براساس مطالعات هالیفیلد و دائر مایر برای توسعه فناوری در نواحی روستایی می‌باید به توسعه تقاضا پرداخت. توسعه تقاضا امکان ایجاد اینترنت با پهنای وسیع و با هزینه کمتر را فراهم می‌کند.

عوامل توسعه و به کارگیری فناوری اطلاعات در سازمانها - ادامه

- ▶ در مطالعه‌ای که به وسیله شور و ونکات‌اچ‌ا‌م انجام شد، نقش فرهنگ ملی و سایر متغیرهای مداخله‌گر مانند محیط رقابتی و تشابه کاری در فرایند انتقال فناوری اطلاعات را بررسی شد.
- ▶ کره جنوبی با تامین زیر ساخت مناسب برای جامعه اطلاعاتی، تدوین سیاستهای جهت ایجاد تقاضا برای فناوری اطلاعات، توسعه عرضه فناوری اطلاعات، اعمال حق مالکیت معنوی، توسعه فعالیت‌های ارتباطات و توسعه اینترنت با پهنای باند بالا به موفقیت‌های مطلوبی در زمینه توسعه فناوری اطلاعات دست پیدا کرد.
- ▶ علاوه بر این بر اساس مطالعات متعدد انجام شده عوامل گوناگونی بر میزان به کارگیری و توسعه فناوری اطلاعات تاثیرگذار است. کیفیت نیروی انسانی و توانایی کارآفرین نقش مهمی در به کارگیری و پذیرش فناوریهای جدید دارد.

ویژگیهای کارآفرین:

▶ ویژگیهای کارآفرین به عنوان یکی از عوامل موثر بر پذیرش و انتقال فناوری اطلاعات بررسی شده است.

▶ ویژگیهای شخصی کارآفرین

▶ اهمیتی که به آگاهی از کیفیت می دهد

▶ اهمیتی که به تحقیق و توسعه می دهد

▶ اهمیتی که به سهم بازار می دهد

عوامل مربوط به گرایش جهانی

▶ میزان گرایش جهانی یک شرکت را می توان براساس میزان واردات، میزان صادرات و همکاری شرکت با شرکتهای چند ملیتی سنجش کرد. امروزه هرگونه مبادله تجاری و ارتباط با سایر کشورها مستلزم استفاده موثر از فناوری اطلاعات است و این ارتباط شرکتهای را وادار به استفاده و به کارگیری فناوری اطلاعات می سازد.

▶ میزان واردات

▶ میزان صادرات

▶ نیروی کار

▶ اندازه شرکت

▶ دولت

آثار فناوری اطلاعات

▶ کاربری فناوری اطلاعات تاثیر زیادی نیز بر اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان در سازمانها و موسسات داشته است. هو و لیونگ آثار انتظار، ارزشها، نگرشها و استفاده از اینترنت بر توانمند سازی روانی زنان چینی در محیط کاری را بررسی کردند این مطالعه نشان داد که سن نگرش نسبت به اینترنت نوآوری و استفاده از پست الکترونیک، پیش بینی کننده مناسبی برای میزان توانمندی زنان در سازمانها است.

▶ به کارگیری فناوری اطلاعات تاثیر زیادی بر صرفه جوییهای اقتصادی و ارتقای بهره وری داشته است. در واقع فناوری اطلاعات میزان بهره وری انرژی را افزایش داده است. به علاوه بخشهای متکی بر فناوری اطلاعات، میزان مصرف انرژی کمتری نسبت به سیستمهای سنتی دارند. در این صورت افزایش به کارگیری فناوری اطلاعات موجب افزایش کارایی در مصرف انرژی می شود و از سوی دیگر به کارگیری فناوری اطلاعات موجب افزایش کارایی بخشهای مختلف اقتصادی می شود.

آثار فناوری اطلاعات بر فضای کسب و کار:

- ▶ ورود به عصر اطلاعات، تغییراتی اساسی در فضای کسب و کار جهانی ایجاد کرد که شامل مواردی از قبیل:
- ▶ فروپاشی مرزها/بین صنعت /بین کشورها -جهانی شدن
- ▶ افزایش قدرت چانه زنی مشتری
- ▶ سفارشی شدن کالاها و خدمات
- ▶ فشار فزاینده زمان در بازار
- ▶ چارچوب کسب و کار و شبکه های توزیع جدید
- ▶ استفاده فعال از تفکر مبتنی بر فناوری اطلاعات برای ارائه خدمات و کالاها

آثار فناوری اطلاعات بر فضای کسب و کار - ادامه

- ▶ ایجاد مزیت از طریق فناوری اطلاعات در کسب و کار
- ▶ مدل‌های جدید کسب و کار و فرصت‌های ناشی از توسعه و به کارگیری فناوری اطلاعات و سفارشی سازی انبوه
- ▶ مروری بر ادبیات تحقیق نشان می دهد که عوامل متعددی بر کاربری فناوری اطلاعات در سازمانها تاثیر گذار است. مهارت مدیر ارشد سازمان، کیفیت نیروی انسانی، اندازه سازمان، عوامل فرهنگی، گرایشهای جهانی، ویژگی کار آفرین و دولت در مطالعات گذشته به عنوان عوامل تاثیر گذار بر کاربری و توسعه فناوری اطلاعات در سازمانها شناسایی شده اند.
- ▶ براساس مدل مفهومی دو دسته عوامل مدیریتی و ساختاری تاثیر گذار بر کاربری فناوری اطلاعات بررسی شده اند.

میزان کاربری فناوری اطلاعات:

وضعیت ساختار بخش فناوری اطلاعات
نوع فعالیت سازمان

عوامل ساختاری ▶

مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد سازمان
حمایت مدیر ارشد سازمان
مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد فناوری اطلاعات
حمایت مدیر ارشد فناوری اطلاعات

عوامل مدیریتی ▶

مورد تحقیق

استان بوشهر

فرضیه‌های تحقیق:

- ▶ ۱- بین میزان مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۲- بین میزان حمایت مدیر ارشد سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۳- بین میزان مهارت فناوری اطلاعات مدیریت ارشد فناوری اطلاعات سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۴- بین میزان حمایت مدیر ارشد فناوری اطلاعات و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۵- بین وضعیت ساختار سازمانی بخش فناوری اطلاعات و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۶- میزان کاربری فناوری اطلاعات بر حسب نوع فعالیت سازمان تفاوت معناداری دارد

روش‌شناسی تحقیق:

عوامل متغیرها	ابعاد	عوامل متغیرها	آزمون آماری
عوامل ساختاری	وضعیت ساختار بخش فناوری اطلاعات	وجود ساختار سازمانی مستقل برای بخش فناوری اطلاعات و تعداد پستهای سازمانی مربوط به فناوری اطلاعات در سازمان	ضریب همبستگی اسپیرمن
عوامل مدیریتی	نوع فعالیت سازمان	فعالیت اجتماعی فرهنگی و آموزشی فعالیت اقتصادی و تولیدی و فعالیتهای عمرانی و فنی	تحلیل واریانس
عوامل مدیریتی	مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد سازمان	مهارت عمومی و تخصصی مدیر ارشد سازمان در زمینه فناوری اطلاعات	ضریب همبستگی اسپیرمن
عوامل مدیریتی	حمایت مدیر ارشد سازمان	حمایت در تخصیص منابع/میزان وقتی که برای برنامه های فناوری اطلاعات صرف می کند.	ضریب همبستگی اسپیرمن
عوامل مدیریتی	مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد فناوری اطلاعات	مهارت عمومی و تخصصی مدیر ارشد سازمان در زمینه فناوری اطلاعات	ضریب همبستگی اسپیرمن
عوامل مدیریتی	حمایت مدیر ارشد فناوری اطلاعات	حمایت در تخصیص منابع / میزان وقتی که برای برنامه های فناوری اطلاعات صرف می کند	ضریب همبستگی اسپیرمن

روش تحقیق از نوع پیمایشی است که براساس آن داده های مربوط به متغیرهای مطالعه شده از سازمانهای مورد مطالعه گردآوری و تجزیه و تحلیل شده است و تاثیر هر یک از متغیرها سنجش شده است .
 که شامل موارد زیر است:
 ۱- مدل عملیاتی تحقیق :

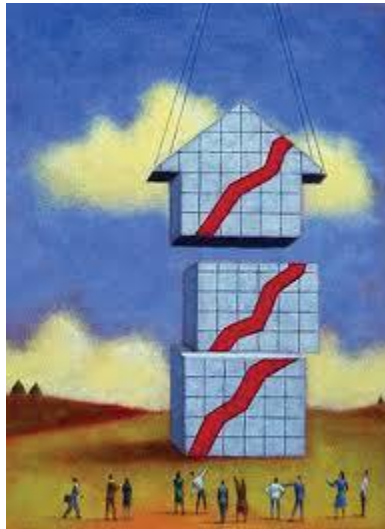
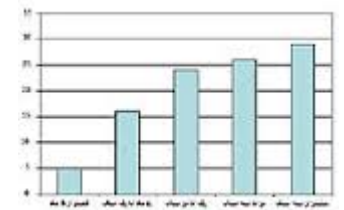
روش و ابزار گردآوری اطلاعات

روش تحقیق میدانی و پیمایشی است و برای گردآوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. با توجه به اینکه جامعه مطالعه شده جامعه ای محدود است و قلمرو تحقیق کاملاً تعریف شده و مشخص است طبق برنامه ای از پیش تعیین شده نسبت به جمع آوری اطلاعات و داده ها از آزمودنی ها اقدام شد. پرسشنامه طراحی شده دارای سه بخش می باشد: ۱. مقدمه ۲. اطلاعات جمعیت شناختی ۳. آزمون و پرسشنامه مربوط به سنجش متغیر ها.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

اطلاعات به دست آمده از طریق فنون آمار توصیفی و استنباطی، از جمله آزمون مقایسه میانگین دو جامعه، آزمون کای مربع، آزمون نسبت موفقیت و آزمون ضریب همبستگی (حسب مورد) با استفاده از نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌های پژوهش شامل موارد زیر:

1. - داده های توصیفی :
2. - بررسی فرضیه ها :
- ▶ ۱-۲ فرضیه ۱: بین میزان مهارت فناوری اطلاعات مدیر ارشد سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۲-۲ فرضیه ۲: بین میزان حمایت مدیر ارشد سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات در سازمان رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۳-۲ فرضیه ۳: بین میزان مهارت فناوری اطلاعات مدیریت ارشد فناوری اطلاعات سازمان و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۴-۲ فرضیه ۴ : بین میزان حمایت مدیر ارشد فناوری اطلاعات و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۵-۲ فرضیه ۵ : بین وضعیت ساختار سازمانی بخش فناوری اطلاعات و میزان کاربری فناوری اطلاعات رابطه معناداری وجود دارد
- ▶ ۶-۲ فرضیه ۶ : میزان کاربری فناوری اطلاعات بر حسب نوع فعالیت سازمان تفاوت معناداری دارد.

نتیجه‌گیری:

▶ ادبیات تحقیق، نقش تعیین کننده و کلیدی مدیریت را در اجرای برنامه های توسعه و به کارگیری فناوری اطلاعات تایید می کند براساس نتایج به دست آمده از مطالعه جاری رابطه و تاثیر مجموعه متغیر های مطالعه شده شامل مهارت فناوری اطلاعات حمایت مدیریت ارشد از برنامه های کاربری فناوری اطلاعات با میزان کاربری فناوری اطلاعات در سازمان رابطه معناداری دارد.

▶ استفاده و بکارگیری فناوری اطلاعات کلیه سطوح سازمانی را تحت تاثیر قرار می دهد. بنابراین با توجه به نفوذ و تاثیرات شگرف فناوری اطلاعات بر سازمان و نیز هزینه به کارگیری و استفاده از آن، تلاش سازمان ها برای استفاده و دستیابی به آن، بدون پشتیبانی مدیریت ارشد غیر ممکن به نظر می رسد در این راستا و به منظور توسعه کاربری فناوری اطلاعات در سازمان شناسایی و توجه به عوامل مدیریتی ضروری است.

نتیجه‌گیری - ادامه

علاوه بر این ضرورت وجود ساختار سازمانی مناسب برای برنامه ریزی و نظارت بر پروژه های فناوری اطلاعات را تایید می کند وجود ساختار سازمانی ویژه فناوری اطلاعات با سطح سازمانی مناسب امکان پشتیبانی تخصصی و شکل گیری یک رویکرد راهبردی در زمینه فناوری اطلاعات در سازمان را فراهم می سازد و می توان گفت بدون آن موضوع فناوری اطلاعات در سطوح مدیریتی سازمان مورد غفلت قرار خواهد گرفت و از پشتیبانی لازم برخوردار نخواهد بود. در نتیجه برنامه های توسعه فناوری اطلاعات در سازمان نیز از کامیابی کمتری برخوردار خواهد بود.

